

ATLAS HISTORYCZNY
MIAST POLSKICH

Redaktor ROMAN CZAJA

TOM I

PRUSY KRÓLEWSKIE
I WARMIA

Redakcja historyczna ROMAN CZAJA
Redakcja kartograficzna RADOSŁAW GOLBA

ZESZYT 12

THE HISTORICAL ATLAS
OF POLISH TOWNS

Editor ROMAN CZAJA

VOLUME I

ROYAL PRUSSIA
AND ERMLAND

Historical editing ROMAN CZAJA
Cartographic editing RADOSŁAW GOLBA

FASCICLE 12

Lidzbark Warmiński

A L B U M

Autorzy

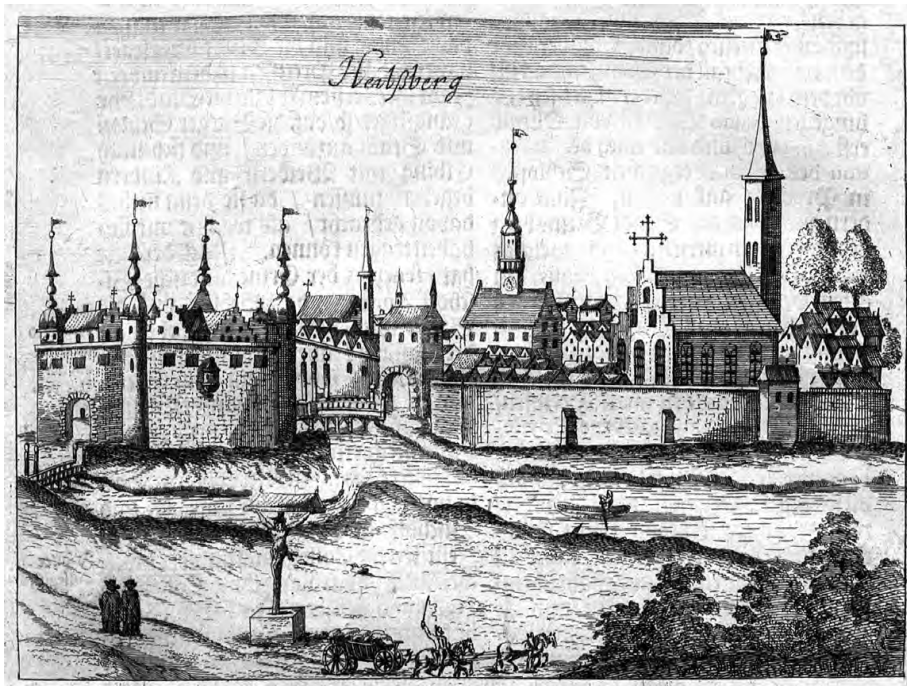
ANNA MALESZKA, ROMAN CZAJA
RADOSŁAW GOLBA, AGNIESZKA PILARSKA

Tłumaczenie na język angielski
ANNA MALESZKA

Authors

ANNA MALESZKA, ROMAN CZAJA
RADOSŁAW GOLBA, AGNIESZKA PILARSKA

English translation
ANNA MALESZKA

TORUŃ 2024

Recenzenci – Reviewers:

Rafał Eysymontt, Uniwersytet Wrocławski

Zdzisław Noga, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Publikacja finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2017–2023
nr projektu 11H 16 020984

The scientific work financed as part of the project
“The National Programme for the Development of Humanities”
by the Ministry for Science and Higher Education in the years 2017–2023, project number 11H 16 020984

Korekta: Danuta Murawska

Proofreading: Gregory Leighton

ISBN 978-83-67689-28-1

Printed in Poland

© Copyright by Towarzystwo Naukowe w Toruniu

Toruń 2024

Na okładce: / Cover:

Lidzbark Warmiński. Widok północno-wschodniej strony miasta / View of the north-eastern side of the town,
[w/in:] Ch. Hartknoch, *Alt und neues Preussen oder preussischer Historien zwey Theile...*, Frankfurt 1684

Wydawca | Publisher

Towarzystwo Naukowe w Toruniu, ul. Wysoka 16, PL 87-100 Toruń

Skład i łamanie | Typesetting

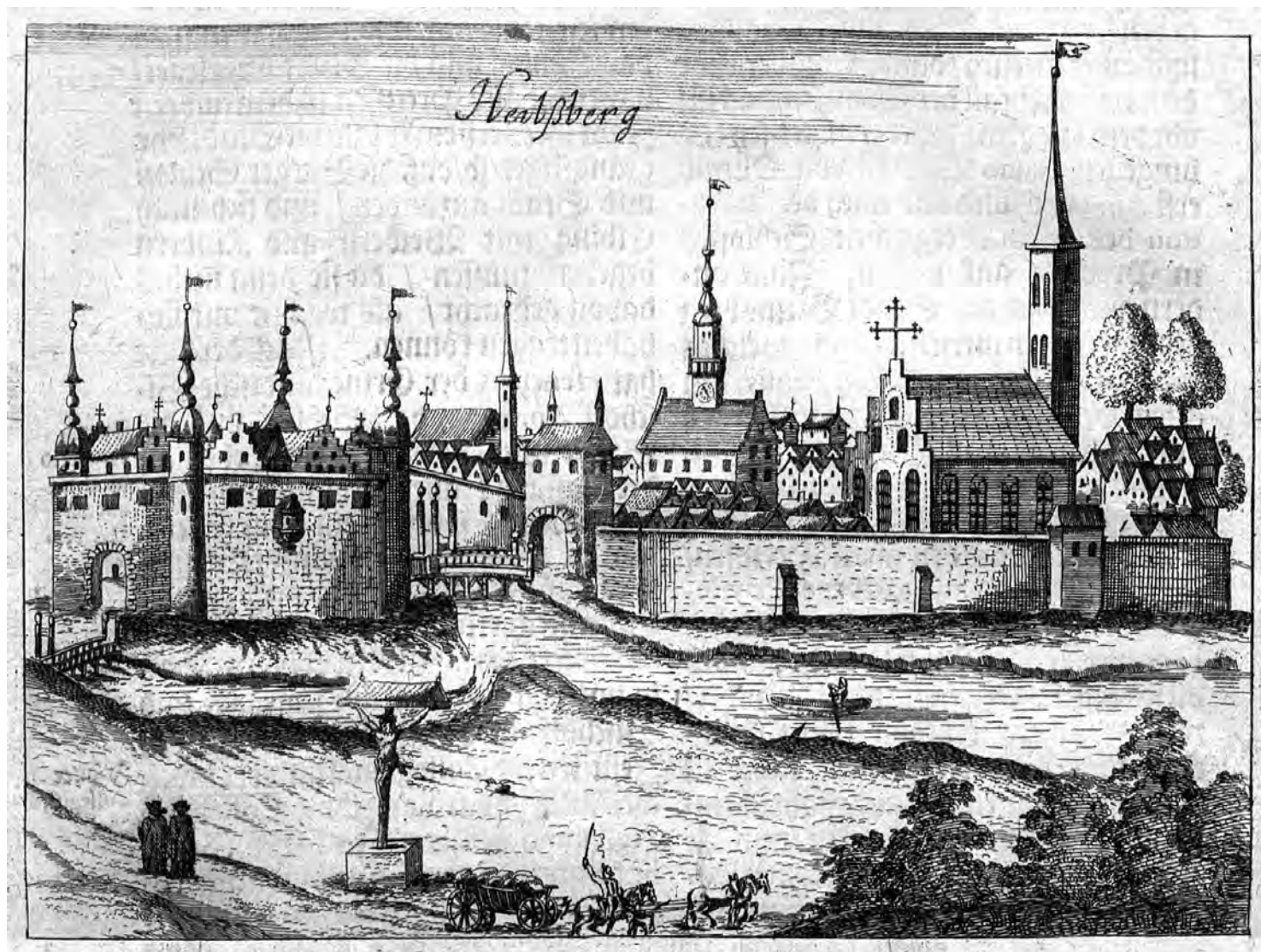
Studio KROPKA dtp – Piotr Kabaciński

Opracowanie komputerowe materiału ilustracyjnego | Computer processing of the illustrative material

Radosław Golba; Studio KROPKA dtp – Piotr Kabaciński

Druk | Printed by

POZKAL, Spółka z o.o. Spółka komandytowa
ul. Cegielna 10/12, 88-100 Inowrocław

- Il. 1. Lidzbark Warmiński. Widok północno-wschodniej strony miasta. *Heilsberg. Des ermländischen Bischofs Residenz*, [w:] Ch. Hartknoch, *Alt und neues Preussen oder preussischer Historien zwey Theile...*, Frankfurt 1684, s. 386 (Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Gabinet Map, sygn. Pol.7.III.138)
- Ill. 1. Lidzbark Warmiński. View of the north-eastern side of the town. *Heilsberg. Des ermländischen Bischofs Residenz*, [in:] Ch. Hartknoch, *Alt und neues Preussen oder preussischer Historien zwey Theile...*, Frankfurt 1684, p. 386 (University Library in Toruń, ref. no. Pol.7.III.138)

- Il. 2. Lidzbark Warmiński. Miasto i okolice. Fragment mapy: *Schlacht bei Heilsberg den 10. Juni 1807*, [w:] *Die Kriege von 1792 bis 1815 in Europa und Aegypten: mit besonderer Rücksicht auf die Schlachten Napoleons und seiner Zeit nach den zuverlässigsten Quellen bearbeitet von Fr. v. Kausler, und J. E. Woerl*. Volume 1: Text. *Die Kriege von 1792 bis 1815 in Europa und Aegypten in gedrängter Darstellung mit besonderer Rücksicht auf die Schlachten Napoleons und seiner Zeit nach den zuverlässigsten Quellen bearbeitet von S. Karlsruhe und Freiburg*, Herder'sche Verlagsbuchhandlung, 1840. Volume 2: Maps (Wersja cyfrowa: David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries, CC BY-NC-SA 3.0, <https://www.davidrumsey.com/luna/servlet/detail/RUMSEY~8~1~362462~90129823:V-2--Schlacht-bei-Heilsberg>)
- Ill. 2. Lidzbark Warmiński. The town and its surroundings. Map extract: *Schlacht bei Heilsberg den 10. Juni 1807*, [in:] *Die Kriege von 1792 bis 1815 in Europa und Aegypten: mit besonderer Rücksicht auf die Schlachten Napoleons und seiner Zeit nach den zuverlässigsten Quellen bearbeitet von Fr. v. Kausler, und J. E. Woerl*. Volume 1: Text. *Die Kriege von 1792 bis 1815 in Europa und Aegypten in gedrängter Darstellung mit besonderer Rücksicht auf die Schlachten Napoleons und seiner Zeit nach den zuverlässigsten Quellen bearbeitet von S. Karlsruhe und Freiburg*, Herder'sche Verlagsbuchhandlung, 1840. Volume 2: Maps (Digital version: David Rumsey Map Collection, David Rumsey Map Center, Stanford Libraries, CC BY-NC-SA 3.0, <https://www.davidrumsey.com/luna/servlet/detail/RUMSEY~8~1~362462~90129823:V-2--Schlacht-bei-Heilsberg>)

Il. 3. Lidzbark Warmiński. Rekonstrukcja planu zamku około 1400 r. *Schloss Heilsberg. Residenz der Bischöfe von Ermland um 1440*. Autor Karl Hauke, 1952 [w:] K. Hauke, W. Thimm, *Schloss Heilsberg. Residenz der Bischöfe von Ermland. Geschichte und Wiederherstellung, 1927–1944*, Münster 1981, il. 9)

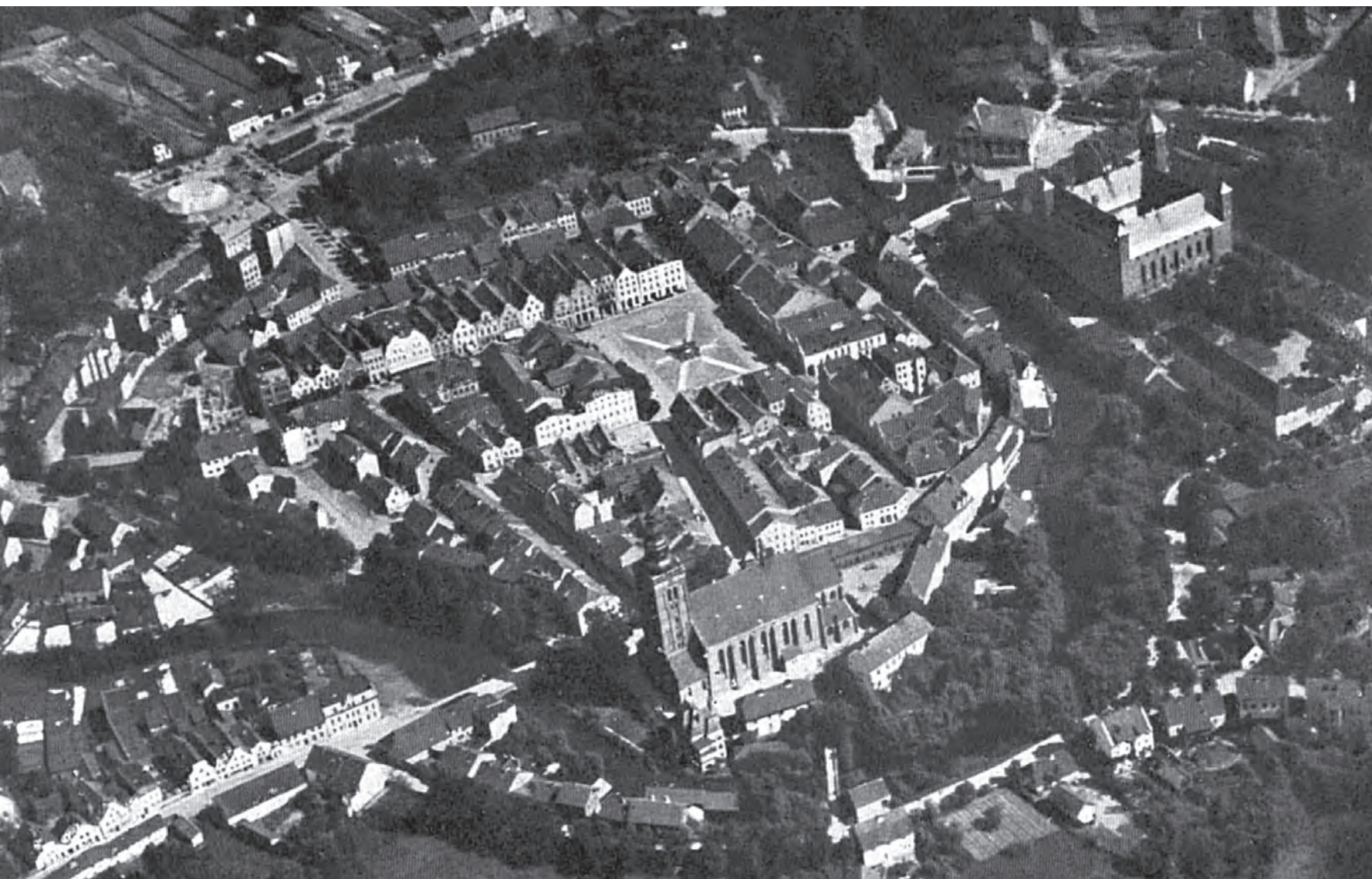
A – przedzamcze; B – fosa; C – rzeka Łyna; D – rzeka Symsarna; E – młyn zamkowy; F – sucha fosa; G – rynek

Ill. 3. Lidzbark Warmiński. Reconstruction of the castle plan ca. 1400. *Schloss Heilsberg. Residenz der Bischöfe von Ermland um 1440*. Author Karl Hauke, 1952 [in:] K. Hauke, W. Thimm, *Schloss Heilsberg. Residenz der Bischöfe von Ermland. Geschichte und Wiederherstellung, 1927–1944*, Münster 1981, ill. 9

A – castle bailey; B – moat; C – the Łyna River; D – the Symsarna River; E – castle mill; F – dry moat; G – market square

- Il. 4. Lidzbark Warmiński. Widok na zamek i miasto od strony południowej. Litografia rysunku, autor rysunku Angelika zu Dohna, autor litografii Lithographisches Institut von L. Sachse & C. Berlin, 1833 r. (Polska Akademia Nauk, Biblioteka Gdańska, sygn. EC 2970)
- Ill. 4. Lidzbark Warmiński. View towards the castle and town from the south. Lithograph of a drawing, author of drawing Angelika zu Dohna, author of lithograph Lithographisches Institut von L. Sachse & C. Berlin, 1833 (orig.: Polish Academy of Sciences, Gdańsk Library, ref. no. EC 2970)

- Il. 5. Lidzbark Warmiński. Widok na miasto z lotu ptaka. Zdjęcie, 1918 r. [w:] Gustav Wolf, *Führer durch Heilsberg in Ostpreußen*, Heilsberg 1918, il. 2
- Ill. 5. Lidzbark Warmiński. Bird's eye view of the town. Photograph, 1918 [in:] Gustav Wolf, *Führer durch Heilsberg in Ostpreußen*, Heilsberg 1918, ill. 2

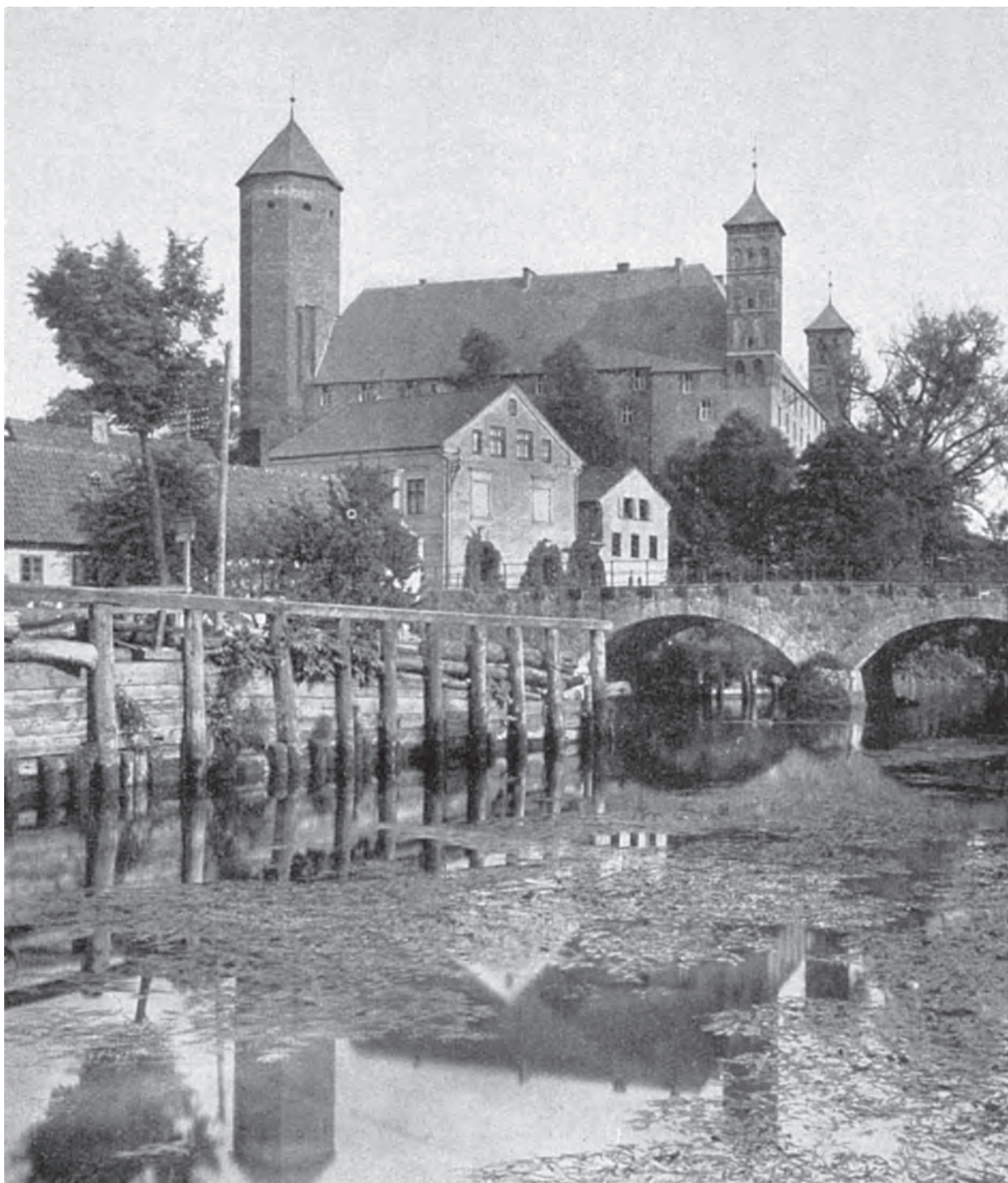
- Il. 6. Lidzbark Warmiński. Widok z zamku na budynki nad brzegiem Łyny, w głębi ulica Mikołaja Reja (niem. *Klostergasse*) i kościół parafialny. Zdjęcie, przed 1945 r. [w:] *Kreis Heilsberg im Ermland: ein Bildband*, Kreiskommune Heilsberg, red. A. Krassuski, Münster 1967, s. 30
- Ill. 6. Lidzbark Warmiński. View of the buildings on the bank of the Lyna from the castle, Mikołaja Reja Street (German: *Klostergasse*) and the parish church in the background. Photograph, before 1945 [in:] *Kreis Heilsberg im Ermland: ein Bildband*, Kreiskommune Heilsberg, ed. A. Krassuski, Münster 1967, p. 30

Il. 7. Lidzbark Warmiński. Widok z wieży kościoła parafialnego na zamek. Zdjęcie, 1938 r. [w:] K. Hauke, W. Thimm, *Schloss Heilsberg*, il. 8
 Ill. 7. Lidzbark Warmiński. View of the castle from the tower of the parish church. Photograph, 1983 [in:] K. Hauke, W. Thimm, *Schloss Heilsberg*, ill. 8
 Ill. 7. Lidzbark Warmiński. View of the castle from the tower of the parish church. Photograph, 1983 [in:] K. Hauke, W. Thimm, *Schloss Heilsberg*, ill. 8

- II. 8. Lidzbark Warmiński. Panorama północno-wschodniej strony Lidzbarka Warmińskiego, widok na zamek, kościół parafialny i Młyn Olejowy. *Heilsberg, Ostpr. Blick auf die Stadt*. Karta pocztowa czarno-biała, fotograficzna, przed 1939 r., autor Josef Hildebrandt (oryg.: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie, nr inw. 710-000070-01. Wersja cyfrowa: Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie, udostępniono w Warmińsko-Mazurskiej Bibliotece Cyfrowej, CC0, doi: <http://fbc.pionier.net.pl/id/oai:wmbc.olsztyn.pl:761>)
- III. 8. Lidzbark Warmiński. Panorama of the north-eastern side of Lidzbark Warmiński, view of the castle, the parish church, and the Oil Mill. *Heilsberg Ostpr. Blick auf die Stadt*. Black and white postcard, photographic, pre-1939, author Josef Hildebrandt (orig.: Voivodeship Public Library in Olsztyn, ref. no. 710-000070-01. Digital version: Voivodeship Public Library in Olsztyn, made available in Warmian-Masurian Digital Library, doi: <http://fbc.pionier.net.pl/id/oai:wmbc.olsztyn.pl:761>)

Il. 9. Lidzbark Warmiński. Widok na Łynę, most przed Bramą Młyńską i zamek od strony północnej. Zdjęcie, ok. 1916 r. [w:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, München 1916, il. 56

Ill. 9. Lidzbark Warmiński. View of the Łyna River, the bridge in front of the Mill (Młyńska) Gate and the castle from the north. Photograph, ca. 1916 [in:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, München 1916, ill. 56

Il. 10. Lidzbark Warmiński. Brama Wysoka. Zdjęcie, ok. 1916 r. [w:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, il. 54

Ill. 10. Lidzbark Warmiński. High (Wysoka) Gate. Photograph, ca. 1916 [in:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, ill. 54

Il. 11. Lidzbark Warmiński. Ratusz, rozebrany w 1865 r. Zdjęcie z akwareli, ok. 1916 r. [w:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, il. 110

Ill. 11. Lidzbark Warmiński. Town hall, dismantled in 1865. Photograph of a watercolour painting, ca. 1916 [in:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, ill. 110

Il. 12. Lidzbark Warmiński. Widok na rynek i zabudowania jego południowej pierzei, w głębi wieża kościoła parafialnego. *Heilsberg Markt*. Fotografia czarno-biała na papierze, autor Otto Stiehl, Berlin, 1901/1902 r. [w:] *Skizzen- und Fotoalbum 20*, Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, nr inw. 57205,102, wersja cyfrowa: Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, CC0, doi: <https://architekturmuseum.ub.tu-berlin.de/P/216649.php>

Ill. 12. Lidzbark Warmiński. View of the market square and buildings of its southern frontage, the tower of the parish church in the background, *Heilsberg Markt*. Black and white photograph on paper, author Otto Stiehl, Berlin, 1901/1902 [in:] *Skizzen- und Fotoalbum 20*, Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, ref. no. 57205,102, digital version: Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, CC0, doi: <https://architekturmuseum.ub.tu-berlin.de/P/216649.php>

Il. 13. Lidzbark Warmiński. Widok na północną i wschodnią pierzeję rynku, w centrum pomnik huzara z 1913 r. Zdjęcie, ok. 1916 r. [w:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, il. 106

Ill. 13. Lidzbark Warmiński. View of the northern and eastern frontage of the market square, a statue of a hussar from 1913 in the centre. Photograph, ca. 1916 [in:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, ill. 106

- Il. 14. Lidzbark Warmiński. Widok na północną pierzeję ulicy Powstańców Warszawy (niem. *Lang-Gasse*), w głębi domy z podcieniami przy rynku. Zdjęcie, ok. 1916 r. [w:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, il. 104
- Ill. 14. Lidzbark Warmiński. View of the northern frontage of Powstańców Warszawy Street (Germ. *Lang-Gasse*), arcaded houses on the market square in the background. Photograph, ca. 1916 [in:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, ill. 104

- II. 15. Lidzbark Warmiński. Widok na północną pierzeję ulicy Powstańców Warszawy (niem. *Lang-Gasse*), w głębi Brama Wysoka. Zdjęcie, przed 1945 r. [w:] *Kreis Heilsberg im Ermland*, s. 33
- III. 15. Lidzbark Warmiński. View of the northern frontage of Powstańców Warszawy Street (Germ. *Lang-Gasse*), with High (Wysoka) Gate in the background. Photograph, before 1945 [in:] *Kreis Heilsberg im Ermland*, p. 33

- II. 16. Lidzbark Warmiński. Widok na zachodnią pierzeję ulicy Adama Mickiewicza (niem. *Kirchen-Straße*), w głębi kościół parafialny. *Heilsberg. Stadtkirche*. Fotografia czarno-biała na papierze, autor Otto Stiehl, Berlin, 1901/1902 r. [w:] *Skizzen- und Fotoalbum 20*, Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, nr inw. 57205,102, wersja cyfrowa: Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, CC0, doi: <https://architekturmuseum.ub.tu-berlin.de/P/216649.php>
- III. 16. Lidzbark Warmiński. View of the western frontage of Adam Mickiewicz Street (Germ. *Kirchen-Straße*), parish church in the background. *Heilsberg. Stadtkirche*. Black and white photograph on paper, author Otto Stiehl, Berlin, 1901/1902 [in:] *Skizzen- und Fotoalbum 20*, Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, ref. no. 57205,102, digital version: Architekturmuseum der Technischen Universität Berlin, CC0, doi: <https://architekturmuseum.ub.tu-berlin.de/P/216649.php>

Il. 17. Lidzbark Warmiński. Widok na wschodnią pierzeję ulicy Mikołaja Reja (niem. *Kloster-Gasse*), w głębi zamek. Zdjęcie, przed 1945 r. [w:] *Kreis Heilsberg im Ermland*, s. 42

Ill. 17. Lidzbark Warmiński. View of the eastern frontage of Mikolaja Reja Street (Germ. *Kloster-Gasse*), castle in the background. Photograph, before 1945 [in:] *Kreis Heilsberg im Ermland*, p. 42

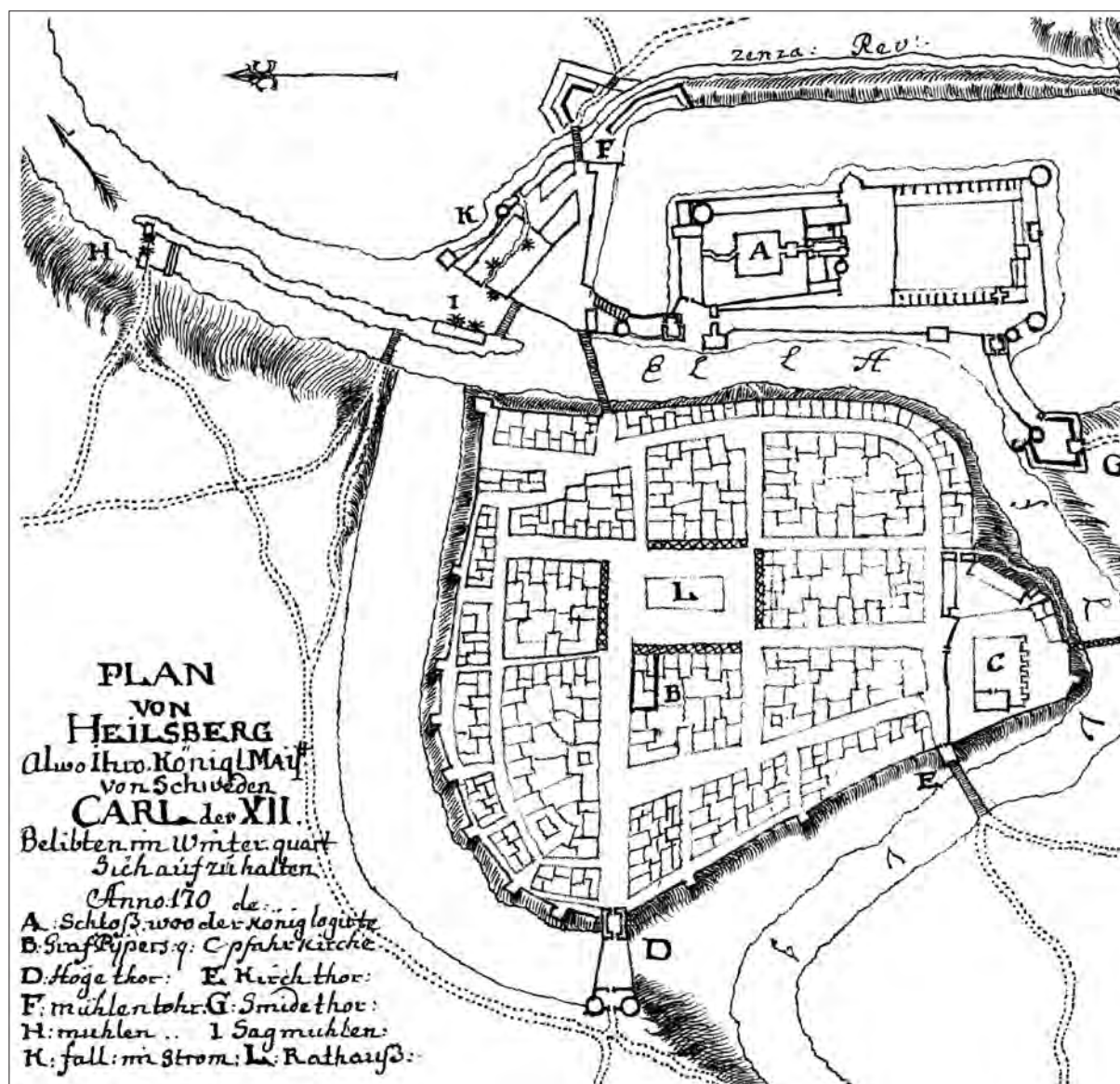

Il. 18. Lidzbark Warmiński. Widok na zabudowę przy murach miejskich, ulica Hoża (niem. *Hintere Neustadt*). Zdjęcie, przed 1945 r. [w:] *Kreis Heilsberg im Ermland*, s. 43

Ill. 18. Lidzbark Warmiński. View of the buildings along the town walls, Hoża Street (Germ. *Hintere Neustadt*). Photograph, before 1945 [in:] *Kreis Heilsberg im Ermland*, p. 43

- Il. 19. Lidzbark Warmiński. Widok od zachodu na wieżę kościoła parafialnego.
Zdjęcie *Meißbildanstalt*, ok. 1916 r. [in:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, il. 119
- Ill. 19. Lidzbark Warmiński. View of the parish church tower from the west.
Photograph *Meißbildanstalt*, ca. 1916 [in:] R. Dethlefsen, *Die schöne Ostpreußen*, ill. 119

- II. 20. Lidzbark Warmiński. Plan miasta ok. 1703 r., rys., autor Ludvig Visocki-Hochmut. *Plan von Heilsberg, alwo Ihre Königliche May[estät] von Schweden Carl der XII belibten im Winter quart. Sich aufzuhalten. Anno 170[3] de ...*, [w:] Ludvig Visocki-Hochmut, *Samling af ritningar uppå å tskillige utländske fästningar samt retrancherade läger i fordne krig*, 1702, s. 341 (Kungliga Bibliotheket, Stockholm, sygn. D. 817)
 A – Schloß, woo der König logirte; B – Graf Pypers q.; C – Pfarrkirche; D – Hogethor; E – Kirchthor; F – Mühlenthor; G – Schmidethor; H – Mühlen; I – Sagmühlen; K – Fall im Strom; L – Rathaus
- III. 20. Lidzbark Warmiński. Plan of the town ca. 1703, drawing by Ludvig Visocki-Hochmut. *Plan von Heilsberg, alwo Ihre Königliche May[estät] von Schweden Carl der XII belibten im Winter quart. Sich aufzuhalten. Anno 170[3] de ...*, [in:] Ludvig Visocki-Hochmut, *Samling af ritningar uppå å tskillige utländske fästningar samt retrancherade läger i fordne krig*, 1702, p. 341 (Kungliga Bibliotheket, Stockholm, ref. no. D. 817)

- Il. 22. Lidzbark Warmiński. Widok na kościół parafialny od południowego zachodu. Litografia, autor Ferdinand von Quast, 1844 r. [w:] F. von Quast, *Denkmale der Baukunst im Ermland*, Berlin 1851, ryc. VI
- Ill. 22. Lidzbark Warmiński. View of the parish church from the south-west. Lithograph, author Ferdinand von Quast, 1844 [in:] F. von Quast, *Denkmale der Baukunst im Ermland*, Berlin 1851, ill. VI

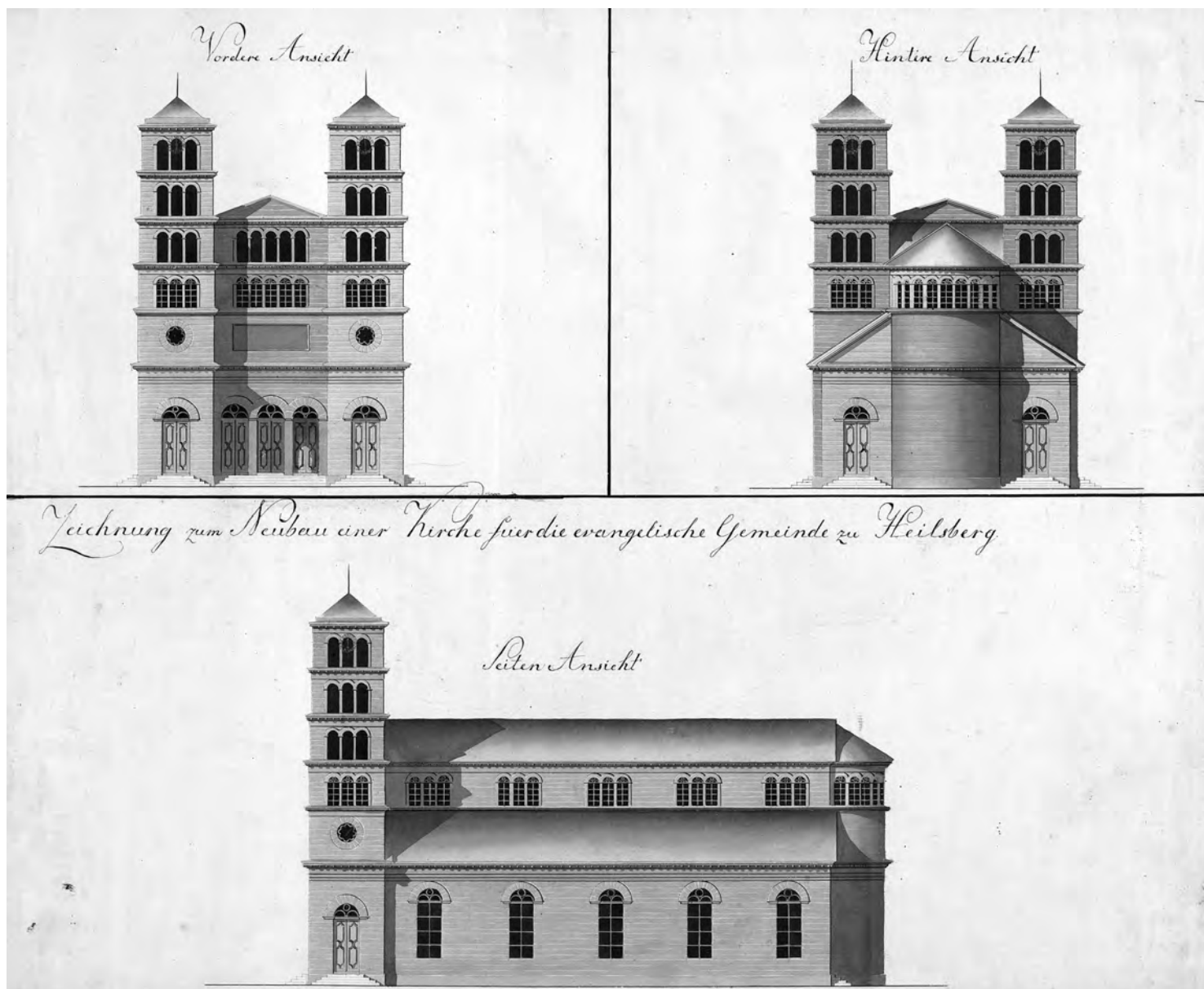
- Il. 23. Lidzbark Warmiński. Widok na zamek od strony północnej. *Schloß zu Heilsberg*. Litografia rysunku, autorka rys. Angelika zu Dohna, autor litografii Lithographisches Institut von L. Sachse & C. Berlin, 1833 r. (oryg.: Polska Akademia Nauk, Biblioteka Gdańska, sygn. EC 2970)
- Ill. 23. Lidzbark Warmiński. View of the castle from the north. *Schloß zu Heilsberg*. Lithograph of a drawing, author of drawing Angelika zu Dohna, author of lithograph Lithographisches Institut von L. Sachse & C. Berlin, 1833 (orig.: Polish Academy of Sciences, Gdańsk Library, ref. no. EC 2970)

- Il. 24. Lidzbark Warmiński. Widok na zamek od strony południowej. *Schloß zu Heilsberg*. Litografia rysunku, autorka rys. Angelika zu Dohna, autor litografii Lithographisches Institut von L. Sachse & C. Berlin, 1833 r. (oryg.: Polska Akademia Nauk, Biblioteka Gdańska, sygn. EC 2970)
- Ill. 24. Lidzbark Warmiński. View of the castle from the south. *Schloß zu Heilsberg*. Lithograph of a drawing, author of drawing Angelika zu Dohna, author of lithograph Lithographisches Institut von L. Sachse & C. Berlin, 1833 (orig.: Polish Academy of Sciences, Gdańsk Library, ref. no. EC 2970)

Il. 25. Lidzbark Warmiński. Widok na południowo-wschodnią część zamku, stan przed 1930 r. [w:] K. Hauke, W. Thimm, *Schloss Heilsberg*, il. 13
Ill. 25. Lidzbark Warmiński. View of the south-eastern part of the castle, state before 1930 [in:] K. Hauke, W. Thimm, *Schloss Heilsberg*, ill. 13

Il. 26. Lidzbark Warmiński. Projekt kościoła ewangelickiego, 1818–1823 (oryg.: Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz, Berlin-Dahlem, XX. HA, Allgemeine Kartensammlung, sygn. E 10169)

Ill. 26. Lidzbark Warmiński. Design of the Evangelical church, 1818–1823 (orig: Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz, Berlin-Dahlem, XX. HA, Allgemeine Kartensammlung, ref. no. E 10169)

Il. 27. Lidzbark Warmiński. Widok na wschodnią stronę współczesnego miasta (dawnie Przedmieście Młyńskie) z wieży zamkowej, na pierwszym planie Łyna i Symsarna, w centrum cerkiew, w głębi droga prowadząca do Bartoszyc. Fotografia czarno-biała, autorka Anna Maleszka, 2022, CC BY-NC-SA 4.0

Ill. 27. Lidzbark Warmiński. View towards the eastern side of the present-day town (formerly Mill (Młyńskie) Suburb) from the castle tower, the Łyna and Symsarna rivers in the foreground, Orthodox church in the centre, road to Bartoszyce in the background. Black and white photograph, author Anna Maleszka, 2022, CC BY-NC-SA 4.0

Il. 28. Lidzbark Warmiński. Widok na północno-zachodnią stronę miasta z wiczy zamkowej, w centrum współczesna zabudowa starego miasta i rynek, w tle Brama Wysoka. Fotografia czarno-biała, aut. Anna Maleszka, 2022, CC BY-NC-SA 4.0

Ill. 28. Lidzbark Warmiński. View towards the north-western side of the town from the castle tower, with the modern buildings of the old town and the market square in the centre, High Gate in the background. Black and white photograph, author Anna Maleszka, 2022, CC BY-NC-SA 4.0

Tabela 1. Ludność Lidzbarka Warmińskiego w latach ok. 1300–2024

Rok	Liczba	Rok	Liczba
1300	400	1946	2 863
1581	2 000	1950	7 332
1782	2 929	1957	10 200
1814	2 489	1960	11 100
1825	3 926	1965	12 200
1852	4 781	1970	13 000
1871	5 850	1975	14 000
1895	5 501	1980	14 880
1910	6 070	1988	16 842
1913	6 172	1997	17 883
1922	6 850	2010	16 826
1930	8 494	2017	15 887
1939	11 787	2024	14 366

J. Kielbik, *Mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego w XVI–XVIII wieku*, [w:] *Dziedzictwo Warmii*, t. 4: *Lidzbark Warmiński 1308–2008*, red. St. Achremczyk, Olsztyn 2008, s. 33–37; R. Marchwiński, *Ludność Lidzbarka Warmińskiego w świetle wykazu szosy z 1581 roku*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 1–2 (1973), s. 61; *Einwohnerbuch (Adressbuch) für Stadt und Kreis Heilsberg Ausgabe 1938*, Heilsberg 1938, s. XXIV; M. Golon, *Lidzbark Warmiński 1945–1950. Pierwsze lata w nowej Polsce*, [w:] *Historia Lidzbarka Warmińskiego*, t. 2, cz. 1, red. K. Mikulski, E. Borodij, Lidzbark Warmiński 2011, s. 124, 559; R. Gross, *Lidzbark Warmiński w latach 1976–1990*, [w:] *Historia Lidzbarka Warmińskiego*, t. 2, cz. 2, red. K. Mikulski, E. Borodij, Lidzbark Warmiński 2011, s. 158; Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>.

Tabela 2. Liczba domów i parcel w Lidzbarku Warmińskim w latach ok. 1400–1895

Rok	Miasto			Przedmieścia i wolnizna zamkowa	Razem
	parcele	półparcele	budy	domy i budy	
1400	100	–	–	–	100
1572	78	74	56		208
1580	150		69		219
1772	230			74 + 80	384
1861	395				395
1895	459				459

J. Kielbik, *Mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego w XVI–XVIII wieku*, [w:] *Dziedzictwo Warmii*, t. 4: *Lidzbark Warmiński 1308–2008*, red. St. Achremczyk, Olsztyn 2008, s. 36; T. Lewerenz, *Die Größenentwicklung der Kleinstädte in Ost- und Westpreußen bis zum Ende des 18. Jahrhunderts*, Marburg 1976, s. 68, 74, 131–132; J. Sikorski, P. Birecki, J. Salm, *Rozwój przestrzenny i architektoniczny miasta, sztuka oraz wytwory rzemiosł artystycznych do 1772 roku*, [w:] *Historia Lidzbarka Warmińskiego*, red. K. Mikulski, E. Borodij, Lidzbark Warmiński 2008, s. 79; *Topographisch-statistische Uebersicht des Regierungs-Bezirks Königsberg: nach amtlichen Quellen*, bearb. A. Schlott, Königsberg 1861, s. 111; *Gemeindelexikon für die Provinz Ostpreußen, auf Grund der Materialien der Volkszählung vom 2. Dezember 1895 und anderer amtlicher Quellen bearbeitet vom Königlichen Statistischen Bureau*, Berlin 1898, s. 122.

Table 1. Population of Lidzbark Warmiński ca. 1300–2024

Year	Number	Year	Number
1300	400	1946	2 863
1581	2 000	1950	7 332
1782	2 929	1957	10 200
1814	2 489	1960	11 100
1825	3 926	1965	12 200
1852	4 781	1970	13 000
1871	5 850	1975	14 000
1895	5 501	1980	14 880
1910	6 070	1988	16 842
1913	6 172	1997	17 883
1922	6 850	2010	16 826
1930	8 494	2017	15 887
1939	11 787	2024	14 366

J. Kielbik, *Mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego w XVI–XVIII wieku*, [in:] *Dziedzictwo Warmia*, vol. 4: *Lidzbark Warmiński 1308–2008*, ed. St. Achremczyk, Olsztyn 2008, p. 33–37; R. Marchwiński, *Ludność Lidzbarka Warmińskiego w świetle wykazu szosy z 1581 roku*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 1–2 (1973), p. 61; *Einwohnerbuch (Adressbuch) für Stadt und Kreis Heilsberg Ausgabe 1938*, Heilsberg 1938, p. XXIV; M. Golon, *Lidzbark Warmiński 1945–1950. Pierwsze lata w nowej Polsce*, [in:] *Historia Lidzbarka Warmińskiego*, vol. 2, part 1, ed. K. Mikulski, E. Borodij, Lidzbark Warmiński 2011, p. 124, 559; R. Gross, *Lidzbark Warmiński w latach 1976–1990*, [in:] *Historia Lidzbarka Warmińskiego*, vol. 2, 2, ed. K. Mikulski, E. Borodij, Lidzbark Warmiński 2011, p. 158; Główny Urząd Statystyczny: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>.

Table 2. Number of residential houses and plots in Lidzbark Warmiński ca. 1400–1895

Year	Town			Suburbs and the castle liberty	Total
	plots	half-plots	budas	houses and budas	
1400	100	–	–	–	100
1572	78	74	56		208
1580	150		69		219
1772	230			74 + 80	384
1861	395				395
1895	459				459

J. Kielbik, *Mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego w XVI–XVIII wieku*, [in:] *Dziedzictwo Warmia*, vol. 4: *Lidzbark Warmiński 1308–2008*, ed. St. Achremczyk, Olsztyn 2008, p. 36; T. Lewerenz, *Die Größenentwicklung der Kleinstädte in Ost- und Westpreußen bis zum Ende des 18. Jahrhunderts*, Marburg 1976, p. 68, 74, 131–132; J. Sikorski, P. Birecki, J. Salm, *Rozwój przestrzenny i architektoniczny miasta, sztuka oraz wytwory rzemiosł artystycznych do 1772 roku*, [in:] *Historia Lidzbarka Warmińskiego*, eds. K. Mikulski, E. Borodij, Lidzbark Warmiński 2008, p. 79; *Topographisch-statistische Uebersicht des Regierungs-Bezirks Königsberg: nach amtlichen Quellen*, bearb. A. Schlott, Königsberg 1861, p. 111; *Gemeindelexikon für die Provinz Ostpreußen, auf Grund der Materialien der Volkszählung vom 2. Dezember 1895 und anderer amtlicher Quellen bearbeitet vom Königlich Statistischen Bureau*, Berlin 1898, p. 122.

